

SAMPLE B

Diploma Programme subject in which this extended essay is registered: Swedish 1

(For an extended essay in the area of languages, state the language and whether it is group 1 or group 2.)

Title of the extended essay: "Vad vill Söderberg sända för budskap med sin karaktär Doktor Glas och hans liusöde?"

Candidate's declaration

If this declaration is not signed by the candidate the extended essay will not be assessed.

The extended essay I am submitting is my own work (apart from guidance allowed by the International Baccalaureate).

I have acknowledged each use of the words, graphics or ideas of another person, whether written, oral or visual.

I am aware that the word limit for all extended essays is 4000 words and that examiners are not required to read beyond this limit.

This is the final version of my extended essay.

Candidate's signature: _____

Date: 27-02-09

IB Cardiff use only:

A:

44526

B:

Supervisor's report

The supervisor must complete the report below and then give the final version of the extended essay, with this cover attached, to the Diploma Programme coordinator. The supervisor must sign this report; otherwise the extended essay will not be assessed and may be returned to the school.

Name of supervisor (CAPITAL letters) _____

Comments

Please comment, as appropriate, on the candidate's performance, the context in which the candidate undertook the research for the extended essay, any difficulties encountered and how these were overcome (see page 13 of the extended essay guide). The concluding interview (viva voce) may provide useful information. These comments can help the examiner award a level for criterion K (holistic judgment). Do not comment on any adverse personal circumstances that may have affected the candidate. If the amount of time spent with the candidate was zero, you must explain this, in particular how it was then possible to authenticate the essay as the candidate's own work. You may attach an additional sheet if there is insufficient space here.

Alexander insisted on a close reading of the text and although he consulted some other sources he was primarily interested in the message in Söderberg's novel. Consequently, it is a very personal essay, deeply felt and it has clearly affected him.

It would have been preferable perhaps if he had not relied so entirely on his own work, but I applaud his originality and I think the essay is well written. The essay certainly demonstrates a very good knowledge and understanding of the topic and his ideas are presented clearly and in a logical manner. The language is clear and appropriate for this kind of essay.

I have read the final version of the extended essay that will be submitted to the examiner.

To the best of my knowledge, the extended essay is the authentic work of the candidate.

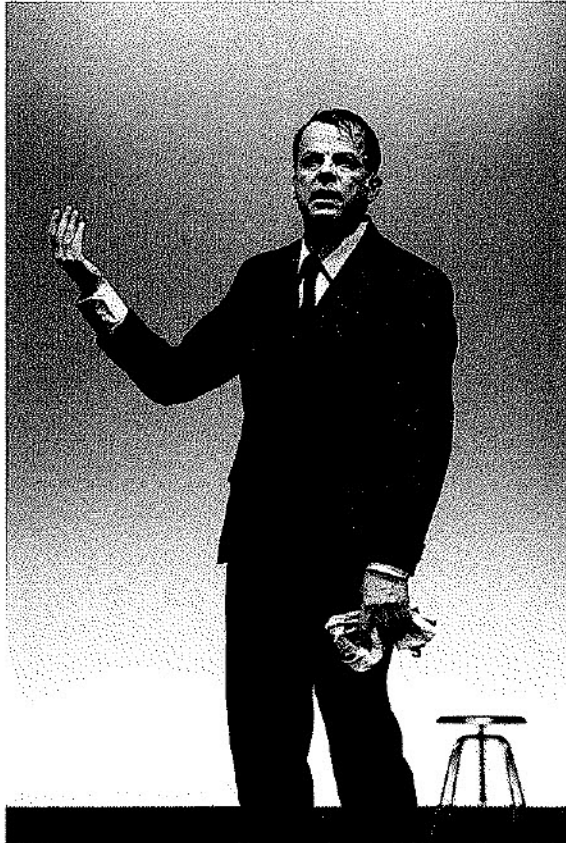
I spent hours with the candidate discussing the progress of the extended essay.

Supervisor's signature: _____

Date: 3/3/09

– Vad vill Söderberg sända för budskap med sin karaktär Doktor Glas och hans livsöde?

Krister Henriksson i rollen som Doktor Glas från teaterföreställningen med samma namn

Extended Essay

Candidate number:

Candidate name:

Advisor:

Language: A1 Swedish

Word count: 3611

Innehållsförteckning:

Abstrakt	sida 3
Introduktion	sida 4
Bakgrund	sida 5
Tes 1: Alla är vi marionetter som styrs av ödet	sida 6
Tes 2: Brist på kärlek och vänskap kan göra en person deprimerad och är skadligt för ens välmående	sida 9
Tes 3: Man väljer själv sitt livsöde. Det handlar mycket om ens inställning och man blir till stor del som man tänker och agerar	sida 12
Slutsats	sida 14
Källhänvisningar	sida 15

Abstrakt

Målet med uppsatsen är att försöka finna Hjalmar Söderbergs eventuella budskap med sin karaktär Doktor Glas från romanen med samma namn. För att göra detta analyserade jag romanen från början till slut åtskilliga gånger och bestämde mig sedan för att pröva tre olika teser med möjliga budskap. Jag letade sedan efter argument för och emot dessa teser i romanen och sammanställde dem för att kunna finna slutsatser om de eventuella budskapens sannolikhet.

Min första tes är: Alla är vi marionetter som styrs av ödet, den andra, Brist på kärlek och vänskap kan göra en person deprimerad och är skadligt för ens välmående och den sista tesen är: Man väljer själv sitt livsöde. Det handlar mycket om ens inställning och man blir till stor del som man tänker och agerar. Den tredje tesen kan till viss del ses som en antites till den första, vilket är ett medvetet val då jag gärna ville pröva båda möjligheterna.

Jag fann att min första tes inte verkade vara ett särskilt troligt budskap för Söderberg att förmedla utan att motsatsen till tesen var klart mera troligt. Det som fick mig att fastslå detta var främst argumentet att Glas inte ens försöker vinna de kvinnor han eftertraktar och därför aldrig får någon tillfredställelse. Söderberg verkar enligt mig inte vilja visa på att ödet styr allting utan snarare tvärtom att man inte bör tänka på det sättet.

Det argumentet som mest bidrog till att få mig att acceptera tes två var uttalandet att "ingenting föringär och drar ner en människa så som medvetandet om att inte vara älskad". Jag valde även att acceptera min tredje och sista tes, och ett av de enligt mig starkaste argumenten för den är att Glas tänker att han är annorlunda och därför blir det. Söderberg visar alltså hur Glas sätt att tänka är orsaken för hans olycka.

Introduktion

Min första tanke efter att ha läst Doktor Glas av Hjalmar Söderberg var: åh vad deprimerande! Sällan eller aldrig har jag efter att ha läst ut ett verk lämnats med en så nedtyngande känsla över mitt bröst. Jag mådde faktiskt väldigt dåligt av att läsa boken - vilken dystert pessimism, ångest och handlingsförlamning den både gestaltar och förmedlar! Min nästa reflektion blev: denna ångest jag känner är ingen slump, det måste vara Söderbergs avsikt att skapa dessa känslor hos sina läsare. Den negativa sinnestämning som råder genom berättelsen vill jag inte veta av. Den väcker starka protesterande känslor inom mig: såhär kan man bara inte leva och tänka. Min tredje reflektion blev: kanske är det Söderbergs avsikt att få sina läsare att reagera precis som jag själv gjort? Att först stämmas ner väsentligt och faktiskt se världen ur den deprimerade huvudpersonens synvinkel, för att sedan känslomässigt sparka bakut och inse att nej, såhär vill jag inte tänka, det är inte hälsosamt. Livet är bättre än såhär, det är bara att inse det så kommer man att kunna uppskatta det så mycket mer. Och det var då jag fick den fantomliktande känslan av att kanske är det just detta som Söderberg försöker få oss att inse? Hade Söderberg fortfarande varit i livet hade jag personligen frågat honom, men när så inte är fallet blir det upp till mig själv att analysera boken innehåll och själv reflektera över vad det är för budskap Söderberg vill sända med doktor Glas. *Målet med denna uppsats är följaktligen att försöka ta reda på: Vad är det som Söderberg vill sända för budskap till sina läsare med karaktären doktor Glas?*

Jag tänker lägga fram tre olika teser med möjliga budskap från Söderberg och sedan argumentera för och emot dem och komma med en slutsats om var och en av dem.

RQ
OK!

Bakgrund

Doktor Glas är skriven av Hjalmar Söderberg och utkom första gången 1905. Den handlar om Glas, en trettitreårig läkare med ett väldigt dystert sinnelag. Han är förälskad i en viss fru Gregorius och känner sedan länge en stor avsky mot hennes make, pastor Gregorius. Denna avsky blir värre när Glas får reda på att pastor Gregorius utnyttjar henne sexuellt mot hennes vilja. Glas känner stor sympati för pastorns unga vackra fru, som vantrivs i sitt äktenskap eftersom hon i hemlighet är förälskad i och har ett förhållande med en annan man. Glas sympati och kärlek till henne får honom att mörda pastorn i hopp om att frun ska få ett bättre liv och bli lycklig. Glas hoppas även fåfängt att frun på något sätt ska bli förälskad tillbaka i honom och att de ska bli ett par, vilket inte sker. Tyvärr slutar det inte lyckligt för vare sig fru Gregorius eller för Glas eftersom den man som fru Gregorius är förälskad i, kort därpå gifter sig rikt med en annan kvinna. Fru Gregorius förälskelse slutar alltså inte lyckligt.

Inte heller Glas blir lycklig eftersom hans hopp om att han och fru Gregorius skulle kunna bli ett par krossas. Orsaken till att detta sker är att Glas aldrig ens vågar visa fru Gregorius sin kärlek. Doktorn är olycklig och verkar lida genom hela berättelsen, han begår ett mord som inte gör någon lyckligare och i slutet av boken inser han att livet har gått honom förbi för att han inte ens vågat visa Gregorius sin kärlek.

Tes 1:

Alla är vi marionetter som styrs av ödet

När man tittar på Glas sorgliga öde kan man som läsare först tänka sig att denna tes är ett budskap som Söderberg vill förmedla.

Om man tror att allting styrs av ödet så är det nog också lätt att tänka att det är meningslöst att själv försöka påverka någonting. Om man tror att man inte kan påverka någonting själv så kan konsekvensen bli att man nog blir passiv och slö och att man tror att det inte är någon idé att agera och ta tag i sitt liv. Det tycks mig att Glas tänker så på flera ställen i boken och sen slutar det ju tråkigt för Glas. Därför tycker jag att det är intressant att undersöka om Söderberg kanske har för avsikt att skicka det dolda budskapet att just den negativa inställningen att man inte kan påverka någonting är vad som sakta driver Glas till hans olycka. Ett exempel från boken som jag tycker talar för detta kan ses i följande citat: *"Så gick det år efter år, och livet drog mig förbi. Jag såg många kvinnor som tänkte min längtan på nytt men just de kvinnorna märkte aldrig mig, det var som om jag inte fanns till för dem. Hur kom det sig? Jag tror att jag förstår det nu. En kvinna, som älskar, har just den förtrollning över sin gång och sin hy och över hela sitt väsen, som tar mig fången. Det var alltid sådana kvinnor som tänkte mitt begär. Men eftersom de redan älskade andra män, kunde de ju icke se mig".¹* Det här citatet visar hur Glas eftertraktar förälskade kvinnor. Det syns också hur Glas inte försöker vinna vad han eftertraktar och istället avfärdar det med en ursäkt. I det här fallet är ursäkten att kvinnorna han eftertraktar redan är förälskade och därför inte kan se honom. Söderberg visar här hur Glas känner ett stort begär, men inte gör någonting åt det. Han uppträder handlingsförlamat och slött. Han verkar vänta på att hans begär ska stillas genom att det understimuleras tillräckligt länge eller alternativt att slumpen skall leda en redan förälskad

¹ S.33

kvinna, den enda typ han eftertraktar, helt plötsligt ska dyka upp från ingenstans och av sig själv bli förälskad i just honom i stället. En sådan händelse som att någon skulle gå från en brinnande förälskelse i en person till att omedelbart älska en annan finns få exempel på både i den litterära världen eller den verkliga, vilket Glas även själv verkar förstå efter citatet ovan. Jag tror att Söderberg med det här försöker visa sina läsare faran i att inte försöka vinna det man eftertraktar. Om man bara passivt väntar på att något osannolikt skall inträffa så dömer man bara sig själv till evigt olycka och lidande. Det tycker jag verkar vara ett budskap som Söderberg försöker förmedla och som talar emot denna tes. *omsjändligt*

Ett exempel från boken, som kan tyckas tala för denna tes, är en flicka som hade stor inverkan på Glas. Han tillbringade en enda midsommar med denna flicka tio år tidigare. Efter detta möte hoppas han att de skall spendera resten av sitt liv tillsammans, men hon drunknar dock tragiskt innan de hinner ses igen. En händelse som denna kan sätta grava spår i en människas psyke, speciellt om man är ung, vilket Glas är i berättelsen. Det är ingen slump att Söderberg inkluderar denna detalj i boken, inte bara för att läsaren ska kunna känna sympati för Glas men också för att få läsaren att kunna förstå lite bättre vad som har format Glas psyke. †

Vid ett tillfälle sitter Glas och funderar på hur det kom sig att hans liv slog in på ett spår som är så annorlunda från "alla andras". Han kommer fram till att svaret är att han inte har påverkats av den drift som får människor att inleda kärleksaffärer och funderar mycket på hur det kommer sig. Jag tolkar det som att Söderberg förklarar denna ej existerande drift som ett resultat av den smärta Glas känner efter att flickan han var förälskad i unga år dog.

Jag tror att Söderberg låter flickan som Glas är förälskad i dö som hon gör för att visa hur det påverkar Glas. Jag tror personligen att förlusten av en älskad människa kan vara något av det *!?*

värsta man kan vara med om, särskilt om man inte har någon släkt, vänner eller annan person en som står en nära. Om personen som dör ifrån en gör det när man är ung, och kärleken kanske är som starkast, känns det nog ännu värre och jag kan inte föreställa mig någonting som skulle kunna kännas lika tungt. Jag tror att Söderberg sticker in denna episod för att förklara Glas mentalitet och hans nedstämda syn på livet vilket förhindrar honom från att någonsin uppleva lycka.

omsjändligt
och uppreppande

Tesen: Alla är vi marionetter som styrs av ödet är alltså en inställning som karaktären Glas verkar ha fått genom olyckliga omständigheter och inte därför att det är så världen fungerar i allmänhet. Jag tror att Söderberg för sina läsare indirekt försöker signalera att livet inte är förutbestämt och man kan påverka det. Det går kanske inte alltid kan påverka vad som händer en men man kan välja hur man reagerar på det som inträffar och därför påverka livets utgång samt hur man upplever det. Därför anses jag att min första tes ej är styrkt.

stuv?
K-

Tes 2:

Brist på kärlek och vänskap kan göra en person deprimerad och är skadligt för ens välmående

Det citat som först fick mig att tänka på denna tes som ett möjligt budskap var följande: *"Jag känner det som om i denna stund ingen i världen vore mer ensam än jag. Jag, medicine licentiaten Tyko Gabriel Glas, som stundom hjälper andra men aldrig har kunnat hjälpa mig själv, och som vid fyllda trettitre år aldrig har varit när en kvinna"*². Det jag reagerade på var att Glas är olycklig och känner sig ensam och att han aldrig har varit när en kvinna. Min tolkning av det här är att Söderberg menar att Glas det är just bristen på kärlek från någon kvinna som får honom att känna sig olycklig och känna sig ensam.

Personligen tror jag absolut att om en människa inte får någon kärlek riktad mot sig så kommer personen att må mycket dåligt med tiden. Jag tror också att det här är någonting som Söderberg vill göra sina läsare uppmärksammade på. Något som stärker denna tanke är att Glas inte har någon nära vän som han kan dela sina känslor med. Han har inte heller någon familj och den kvinna han stod närmast dog ju, så Glas får ingen kärlek alls riktad mot sig.

Glas är förälskad i fru Gregorius, han känner sedan länge en avsky mot hennes make, och denna avsky blir värre av att Gregorius utnyttjar henne, samt att fru Gregorius är förälskad i en annan man. Det är följaktligen Glas sympati och kärlek till henne som får honom att mörda pastor Gregorius. I hopp om att frun ska bli lycklig och kanske förhoppningsvis med Glas själv. Alltså illustrerar Söderberg hur man kan döda för kärleks skull. Men, det är fortfarande inte så enkelt. För att en människa ska kunna begå mord så krävs det först påverkan av personens psyke. I det här fallet tror jag Söderberg menar att det är brist på

² S.13

kärlek som har påverkat Glas och som gör att han förmår begå mord. Följande är ett citat som jag tycker talar för detta: *"Ingenting förringar och drar ned en människa så, som medvetandet att icke vara älskad."*³ Här tror jag att Söderberg talar direkt till sina läsare: eftersom Glas inte är älskad och han är medveten om det, så plågar det honom. Detta styrker enligt min mening tes tvås trovärdighet.

ex på omständlighet!

Jag vill visa på ytterligare ett exempel som stärker min tro att Söderberg försöker visa hur ensamheten, bristen på kärlek och vänskap är det som får Glas att må så dåligt som han gör:
"Jag önskar att jag hade en vän att anförtro mig åt. En vän, som jag kunde rådgöra med. Men jag har ingen /.../. Jag har ju alltid varit litet ensam. Jag har burit min ensamhet med mig i människovimlet som snigeln sitt hus. För några är ensamheten icke en omständighet som de ha råkat i, utan en egenskap. Och än större lär min ensamhet bli genom detta." Det är självklart möjligt att det inte alls är Söderbergs vilja att förmedla budskapet att just brist på kärlek är det som får Glas att må dåligt.

Söderberg skulle till exempel snarare kunna vilja visa hur sorg över förlust kan vara skadligt för en människas välmående. Det som får mig att tro detta är att Glas har förlorat sin släkt, familj och den första flicka han varit förälskad i. För mig verkar det fullt möjligt att Söderberg lika gärna skulle kunna mena att det är sorgen av en förlust som får Glas att känna sig så olycklig. Ett citat som visar hur Glas släkt har försvunnit för honom syns i följande: *"Vad var det för en pest som rev bort dem alla på några få år, till graven eller till ett skuggliv i elände, alla, alla, också de flesta av vännerna som fordon fyllde våra rum i festernas dagar? Gud vet vad det var. Men det är borta alltsammans."*

³ S.75

Ännu ett motargument till tes två är att Söderberg kanske inte alls vill visa sina läsare att det är kärleksbrist som får människor att må dåligt utan snarare att det finns människor som bara är födda olyckliga och som saknar förmågan att känna lycka. Den här idén har jag fått från ett uttalande om Glas från hans kamrat Markel: *"Det finns människor som sakna alla anlag för lycka och som känna det med pinsam, obeveklig klarhet. Sådana människor sträva inte efter lycka utan efter att få litet form och stil på sin olycka."*⁴ Söderberg kanske själv menade det som Markel säger och att det inte alls är kärleksbrist som är grunden för människors olycka.

Ytterligare ett argument för att Söderberg vill förmedla kärlekens och vänskapens betydelse för människan syns i följande utdrag: *"Man vill bli älskad, i brist därpå beundrad, i brist därpå fruktad, i brist därpå avskydd och föraktad. Man vill ingiva människorna någon slags känsla. Själen ryser för tomrummet och vill kontakt till vad pris som helst."*⁵ Det här tror jag åter igen är Söderberg som talar direkt till läsaren. Han visar också med Glas som exempel att "själen ryser för tomrummet och vill kontakt till varje pris" då Glas inte har någon nära att tala med och därför är hans själ helt ensam och sorgsen. Jag tycker att detta stärker min tes att Söderberg försöker lära sina läsare faran med att inte ha någon att anförtro sig åt och att vänskap och kärlek är livsviktigt för en persons välmående.

Trots de möjliga motargumenten till tes två finner jag att argumenten för väger tyngre och jag accepterar min andra tes och tror alltså att Söderberg försöker förmedla budskapet att: "Brist på kärlek och vänskap kan göra en person deprimerad och är skadligt för ens välmående"

⁴ S.89

⁵ S.76

Tes 3:

Man väljer själv sitt livsöde. Det handlar mycket om ens inställning och man blir till stor del som man tänker och agerar

Min personliga uppfattning om livet är att det blir som man tänker och att allting handlar om ens egen inställning. Om man tänker på ett positivt sätt så kommer livet att kännas och därför bli mera positivt och därför lyckligare och naturligtvis vice versa. Att Söderbergs karaktär Glas är en dystert och olycklig person har redan konstaterats och som läsare har jag vid flera ställen i romanen reagerat på att Söderberg har diktat ihop en person som har en så framträdande pessimistisk syn på livet. Jag misstänker att Söderberg haft för avsikt att få sina läsare att reagera på detta och det tycks mig som om Söderbergs påhittade karaktär skulle uppfattas helt annorlunda av läsaren om han inte hade framställts ha en så negativ syn på livet.

Eftersom Glas öde får mig att känna mig nedstämd misstänker jag att det är Söderbergs vilja att få sina läsare att reagera och tänka att det inte är sunt att ha en så negativ syn på livet eftersom man då kan sluta lika tragisk som Glas. Jag vill gärna tro att Söderberg försöker få sina läsare att inse att livet kan kännas mycket trevligare om man tänker positivt istället för negativt. Ett citat som jag tycker talar för denna tes är: *"Jag har gråa dagar och svarta stunder. Jag är inte lycklig /.../ I min första ungdom led jag mycket av att jag icke var vacker, och i mitt brinnande begär efter att vara vacker tycktes jag mig vara ett vidunder av fulhet. Nu vet jag ju att jag ser ut ungefär som folket är mest. Det gör mig just inte heller glad. Jag tycker inte särdeles mycket om mig själv, varken skalet eller innanmätet. Men jag ville inte vara någon annan."*⁶ Jag reagerar på när Glas säger att han lidit av att han sett sig själv som ful men att det berodde mest på hans brinnanden begär av att vara vacker. Om han däremot hade tänkt att: "Nåja, så stor roll spelar det i alla fall inte, är man charmig och trevlig så kan man ha

⁶ S.76

ett trevligt liv ändå” så hade hans tillvaro med stor sannolikhet blivit muntrare. Alltså är det Glas sätt att se på sig själv som ligger till grund för hans olycka, som skulle kunna undvikas om han bara tänkte mer positivt om sig själv. Alltså visar Söderberg hur Glas lider i onödan tack vare att han tänker på ett negativt sätt. Jag tycker detta styrker att Söderberg försöker förmedla tes tres budskap till sina läsare. Spekul.

Ett kanske tydligare exempel från boken är följande utdrag från en av Glas filosofiska tankar, just när han sitter och ser på mannen som fru Gregorius är förälskad i: *”Han är lycklig, och honom avundas jag. Nej det finns ingen lyckodrom som inte till sist biter sig i svansen”*⁷ Detta är ett väldigt pessimistiskt sätt att tänka på, och eftersom Glas tänker att all lycka ändå övergår i någonting dåligt tillslut så väljer Glas att istället avstå från all lycka. Det Glas inte inser är att: ja, lycka kan försvagas och till och med försvinna med tiden, men utan mindre bra tider skulle man inte kunna uppskatta de bra och lyckliga tiderna. Jag tycker alltså att det verkar handla om att Glas tänker på ett sätt som i längden gör honom olycklig. Och det tror jag att Söderberg vill att hans läsare ska inse och reflektera över.

Att Glas är annorlunda sägs aldrig rakt ut i romanen, tvärtom sägs det att flera personer upplever honom som trevlig. Att Glas ser sig själv som annorlunda märks däremot på ett flertal ställen, ett av dessa är: *”nu tänker jag på Andersen och hans saga om skuggan, och det tycks mig att jag själv är skuggan som ville bli människa.”*⁸ Glas tänker alltså att han är annorlunda än andra människor och därför blir han det också eftersom man blir vad man tänker.

⁷ S.62

⁸ S.64

Slutsats

Efter att ha granskat dessa tre teser har jag sammanfattat vad det är som jag tror att Söderberg försöker förmedla till sina läsare med sin karaktär doktor Glas.

Vad gäller den första tesen, Alla är vi marionetter som styrs av ödet, anser jag det mindre troligt att Söderberg försöker förmedla detta budskap. Jag finner det klart mera troligt att Söderberg försöker visa sina läsare motsatsen till detta och varna dem för att vara för passiva och istället försöka vinna det man eftertraktar. Argumenten som främst får mig att tro det här är att Glas inte anstränger sig för att vinna de kvinnor han eftersträvar och inte visar det öppet för dem utan håller det inom sig istället. Och att inte visa dessa känslor driver honom till olycka. Jag tror inte att Söderberg försöker visa att allting styrs av ödet utan precis tvärtom att det är ohälsosamt att tänka på det sättet och att det är viktigt att ta tag i sitt liv och försöka vinna det man eftertraktar därför att om man inte gör det så kommer man aldrig att kunna bli nöjd eller lycklig.

De enligt mig starkaste argumentet för tes två, Brist på kärlek och vänskap kan göra en person deprimerad och är skadligt för ens välmående, är uttalandet om att ingenting föringar och drar ner en människa så som medvetandet att inte vara älskad. Men det möjliga motargumentet till tesen, att Söderberg kanske försöker visa sina för sina läsare hur sorg över förlust kan påverka en människa, tycker jag är så pass intressant att jag tror att Söderberg kanske faktiskt vill signalera detta som ett budskap. Personligen tror jag att tes två stämmer och detta kanske förhindrar mig från att se argumenten ur ett fullkomligt objektiva perspektiv.

Den tredje tesen, Man väljer sitt livsöde. Det handlar om ens inställning och man blir som man tänker, även det här någonting som jag tror på. Jag vill som sagt gärna tro att

Söderberg försöker visa sina läsare hur livet kan bli och kännas mycket bättre om man tänker på ett positivt sätt. Ett av de enligt mig främsta argumenten för denna tes är Glas sätt att tänka så negativt om sitt utseende och förstora upp dess betydelse för sig själv. Ett annat argument för tesen som jag tycker talar starkt för den är att Glas tänker att han är annorlunda från andra trots att det aldrig sägs att andra uppfattar honom som det och att det därför är Glas eget sätt att se på sig själv som ligger till grund för hans olycka.

För att avsluta min uppsats så anser jag att Söderberg i boken vill ge ett budskap om att olyckor kan hända en i livet och att man därför kan känna sig eländig, olycklig och orättvist drabbad. Bristen på kärlek och nära vänner kan allvarligt förstärka denna känsla och påverka ens allmänna välbefinnande mycket negativt. Men framför allt vill Söderberg förmedla budskapet om att hur livet kan komma utvecklas till stor del påverkas av ens eget agerande samt att hur man själv upplever sitt liv till stor del beror på ens eget sätt att fokusera på det positiva eller negativa i livet.

Källhänvisningar

Bonniers, Hjalmar Söderberg, Doktor Glas, Norway 1990

Hjalmar Söderberg, av Bure Holmbäck, Natur och Kultur, 1991

kanske ens?

Bitris riktigt bra och övertygande, men alldeles för omständligt och uppreparande. Starw-bitris.

Junt

Umyttandet av sekundära källor!

C-

Assessment form (for examiner use only)

Candidate session number	0	0						
--------------------------	---	---	--	--	--	--	--	--

Assessment criteria		Achievement level		
		First examiner	maximum	Second examiner
A	research question	2 ✓	2	☐
B	introduction	2 ✓	2	☐
C	investigation	2 ✓	4	☐
D	knowledge and understanding	3 ✓	4	☐
E	reasoned argument	3 ✓	4	☐
F	analysis and evaluation	2 ✓	4	☐
G	use of subject language	2 ✓	4	☐
H	conclusion	2 ✓	2	☐
I	formal presentation	3 ✓	4	☐
J	abstract	2 ✓	2	☐
K	holistic judgment	2 ✓	4	☐
Total out of 36		25 ✓		☐

Name of first examiner: _____
(CAPITAL letters)

Examiner number: _____

Name of second examiner: _____
(CAPITAL letters)

Examiner number: _____